



Aan: College van burgemeester en wethouders van Almere
Betreft: Advies op concept nota Participatiebeleid 2025-2032
Datum: 12 mei 2025
Bijlage: 1 (opmerkingen n.a.v. de tekst)

Geachte college,

Op 2 april 2025 hebben wij uw verzoek om advies ontvangen over de concept beleidsnota Participatiebeleid 2025-2032. Alvorens in te gaan op de concreet aan de ASD gestelde vragen willen wij eerst een aantal meer algemene opmerkingen maken over het concept.

Participatiebeleid gaat niet over de inhoud van de diverse gemeentelijke beleidsterreinen, projecten of activiteiten maar over de processen waarlangs de betrokkenheid/invloed van inwoners en (maatschappelijke) instellingen en bedrijven vorm krijgt. Die weten dan wat wel, en wat niet, verwacht mag worden, wat de spelregels zijn en wat hun mate van invloed is op de totstandkoming van beleid en de wijze van uitvoering (2.6 van de concept nota).

Het is daarom in onze ogen niet logisch dat de Omgevingswet centraal staat in de nota. Vanuit onze rol zien wij natuurlijk dat deze wet instrumenten en een kader biedt om de fysieke leefomgeving zodanig te ontwikkelen en te beheren dat dit een positieve invloed heeft op het welzijn, de gezondheid en de leefbaarheid van de inwoners. Het is dus wel begrijpelijk dat deze wet de aanleiding is voor het opstellen van de beleidsnota. Dat rechtvaardigt echter niet dat diverse delen van de tekst geschreven lijken te zijn voor de toepassing op de (soms verplichte) participatie in de Omgevingswet.

Participatie heeft in het sociale domein een andere betekenis, nl. meedoen in de maatschappij door werk en/of inkomen, zoals geregeld in de Participatiewet. Het is daarentegen wel belangrijk, dat inwoners participeren in de beleids- en besluitvorming in het sociale domein. Voor de ASD ligt de focus natuurlijk op de participatieprocessen rondom de centrale thema's binnen het sociaal domein zoals welzijn, inkomen, zorg en (publieke) gezondheid. Een integrale aanpak, zoals beoogd door de Omgevingswet, kan dan leiden tot een betere afstemming en versterking van zowel het fysieke als het sociale beleid. Dat laat echter onverlet dat participatiebeleid het geheel van het gemeentelijk takkenpakket betreft en niet alleen de Omgevingswet.

Op meerdere plekken lopen het doel van participatie en het met de nota beoogde doel door elkaar. Wij onderscheiden:

Doel van participatie

Het doel van participatie is om de inwoners actief te betrekken bij veranderingen en ontwikkelingen



in de stad. Dit betekent de mensen tijdig betrekken bij besluitvormingsprocessen, beleidsvorming, projecten en andere activiteiten die hen aangaan of invloed op hun leven hebben. Belangrijkste deelnemers voor de ASD zijn burgers/cliënten en de zorg-/welzijnsinstellingen. Participatie is voor de ASD belangrijk en zinvol als de input van participanten zichtbaar wordt meegenomen, en als altijd goed wordt uitgelegd waarom bepaalde input niet wordt meegenomen.

Doel van de nota participatiebeleid 2025-2032

Het geven van duidelijkheid aan deelnemers van participatieprocessen over wat zij kunnen en mogen verwachten. Er wordt vastgelegd aan welke richtlijnen en spelregels participatie in Almere moet voldoen en wat de kaders zijn voor de uitvoering; het proces.

In het licht van het bovenstaande zijn wij van mening dat in de definitie onder 2.1. niet gesproken zou moeten worden over 'het proces van de besluitvorming over een project of activiteit' maar over het proces dat voorafgaat aan beleids- en besluitvorming. Ook de constatering in de definitie dat 'dit tijdswinst kan opleveren' zouden wij achterwege laten. Het tegendeel is immers vaak het geval. De winst zit vooral in draagvlak en begrip voor besluiten.

Het eerder vastgestelde participatiebeleid zal worden omgezet naar een participatieverordening (zie punt 7 van de nota). Dit is wettelijk verplicht vanaf 2026. Gelet op het belang hiervan voor onze doelgroepen wordt de ASD graag tijdig bij het opstellen daarvan betrokken.

Verder worden in de nota twee organisaties genoemd, die niet worden gedefinieerd, nl. de Werkgroep Burgerbetrokkenheid (op pagina 1 en op pagina 16) en de Burger Participatie Almere (BPA) op pagina 13. Het lijkt ons van belang in de nota toe te lichten wat voor organisaties dit zijn en welke status zij hebben in het kader van het geformuleerde beleid.

Ons antwoord op de door u in de adviesaanvraag van 2 april j.l. gestelde vragen:

- Is in de beleidsnota participatie de rol van de diverse groepen inwoners voldoende uitgewerkt?

Wij stellen vast dat die rol vooral wordt benoemd maar nog niet is uitgewerkt. Wij gaan ervan uit dat dit verder aan de orde komt bij de uitwerking in concrete richtlijnen en handvatten zoals genoemd in hoofdstuk 7 en dat wij hierover te zijner tijd een advies kunnen uitbrengen.

- Welke knelpunten ziet de ASD voor een succesvolle implementatie van de beleidsnota participatie?

Voor de deelnemers zien wij vooral mogelijke knelpunten in de vorm van wantrouwen, verwachtingen en de vaardigheid om hun individuele belangen goed af te wegen tegen de voor de gehele samenleving geldende algemene belangen. Voor de gemeente zijn voor ons vooral het tijdig en transparant communiceren en de beschikbaarheid van voldoende middelen, tijd en capaciteit belangrijke aandachtspunten. Ook is duidelijkheid over de fasering van belang en over de aard en



mogelijkheid van de inbreng. Ze zijn voorwaarde voor goede samenwerking en vertrouwen bij de deelnemers.

- Is de samenhang tussen de beleidsnota participatie en de andere beleidsterreinen van de gemeente, waarop participatie belangrijk is, voldoende duidelijk gemaakt?

Zoals eerder in dit advies aangegeven is de nota van toepassing op alle beleidsterreinen, activiteiten en taken van de gemeente waarop participatie belangrijk is. Deze vraag is daarom niet aan de orde en roept bij ons de vraag op of het echt wel de bedoeling is om de beleidsnota van toepassing te laten zijn op alle beleidsterreinen.

- Zijn er nog aandachtspunten voor de implementatie?

De belangrijkste zijn in het advies aan de orde geweest. Samengevat:

- wees helder over het proces, de mogelijkheden tot en de wijze van afweging van belangen;
- stel voldoende tijd, middelen en capaciteit beschikbaar;
- zorg voor een goede terugkoppeling en evaluatie.

Resumerend is de ASD van mening dat met inachtneming van verwerking van onze kanttekeningen en opmerkingen de beleidsnota voldoende basis biedt voor een nieuwe participatieverordening. Zoals eerder gesteld worden wij hier graag tijdig bij betrokken.

Uiteraard zijn wij beschikbaar en bereid voor beantwoording van vragen en/of het geven van een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,
De Adviesraad Sociaal Domein
Namens deze,

Vera Kampschöer, voorzitter



Bijlage 1

Concrete opmerkingen n.a.v. de tekst:

2.4. Het is onduidelijk en niet logisch dat 'participatie bij de aanvraag van een omgevingsvergunning' hier als een aparte vorm wordt onderscheiden?

2.6. Duidelijkheid over de mate van invloed is van groot belang. Dat wordt goed en uitvoerig beschreven. Bij de meest vergaande vorm (meebeslissen) lijkt het ons goed dit te motiveren?

3.2. Uitgangspunten: goed (maar vanzelfsprekend) om op te nemen dat afzien van participatie altijd goed wordt onderbouwd. Niet zacht formuleren als 'streven naar'. Zeg gewoon 'zorgt ervoor'. Tijdig alle benodigde informatie verstrekken. Zorg na een eindverslag ook voor een duidelijke afronding van het proces. ASD is van mening dat tussentijds geëvalueerd moet worden en dat de eindevaluatie bij tegenstrijdige belangen altijd door een onafhankelijke partij moet gebeuren.

3.3. De tekst over de formele procedures met betrekking tot bezwaar en beroep is op onderdelen juridisch onjuist. De onafhankelijke gemeentelijke bezwaarschriftencommissie gaat niet over geschillen maar adviseert de bestuursorganen over individueel gerichte besluiten waartegen bezwaar is gemaakt. Het bestuursorgaan neemt met inachtneming van het advies een nieuw besluit waartegen vervolgens beroep mogelijk is. Het recht op bezwaar is er niet altijd. Tegen beleidswijzigingen en/of wijzigingen van verordeningen kan bijvoorbeeld geen bezwaar worden gemaakt.

4. Burgerparticipatie betreft ook (maatschappelijke) instellingen.

4.2. Procesbegeleiding bij voorkeur altijd door een (onafhankelijk)deskundige.

5.4. Uitdaagrecht.

De ASD is van mening dat het uitdaagrecht een fenomeen op zich is en dat dit niet thuishoort in deze beleidsnota.

Ondanks dat toch een kanttekening hierbij.

Het is voor ons onduidelijk wat de positie van de gemeente is/blijft in verschillende situaties. Als de financiële/herstellende verantwoordelijkheid via een overeenkomst bij een 'derde partij' komt te liggen, dan past dat niet bij de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de overheid voor de uitvoering van wettelijke taken. Als deze uiteindelijk toch bij de gemeente blijft of weer terecht komt wat is dan 'de uitdaging'?